

Stanovisko hlavného kontrolóra
k záverečnému účtu mesta Nitry za rok 2017

V zmysle § 18f odst.1 písm.c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám stanovisko k návrhu záverečného účtu mesta Nitry za rok 2017.

Stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu záverečného účtu je zamerané najmä na posúdenie súladu obsahu spracovaného návrhu záverečného účtu s príslušným právnym predpisom a na posúdenie súladu hospodárenia mesta s príslušnými právnymi normami.

Stanovisko k návrhu záverečného účtu za rok 2017 som spracovala na základe spracovaného materiálu „Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2017“ a ostatných dostupných materiálov.

A. Východiská spracovania stanoviska k návrhu záverečného účtu

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2017 je predložený na prerokovanie do mestského zastupiteľstva v zákonom stanovenej lehote, t.j. do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka.

1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2017 je spracovaný v súlade so zákonom č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“).

2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Návrh záverečného účtu bol verejne prístupný na úradnej tabuli a internetovej stránke mesta v zákonom stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 odst.2 zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p. a s § 16 ods.9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

3. Dodržanie povinnosti auditu zo strany mesta

V zmysle § 16 odst.3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je mesto povinné si dať overiť účtovnú závierku a dodržiavanie ostatných povinností hospodárenia. V súčasnom období prebieha audit mesta, ktorý vykonáva audítorská spoločnosť ACCEPT AUDIT & CONSULTING, s.r.o. so sídlom v Prešove. Predpokladaný termín ukončenia auditu je do 15.4.2018.

4. Metodická správnosť predloženého návrhu záverečného účtu

Predložený návrh záverečného účtu obsahuje povinné náležitosti podľa § 16 ods.5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a to:

- a) údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 odst. 3 v súlade s rozpočtovou klasifikáciou
- b) bilanciu aktív a pasív
- c) prehľad o stave a vývoji dlhu
- d) údaje o hospodárení príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta
- e) prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 odst.4 v členení podľa jednotlivých príjemcov
- f) údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti
- g) hodnotenie plnenia programov mesta

Údaje o plnení rozpočtu sú spracované podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č.MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v znení neskorších zmien, ktorá je záväzná pri zostavovaní, sledovaní a vyhodnocovaní rozpočtov územnej samosprávy.

B. Zostavenie návrhu záverečného účtu

Mesto pri zostavení návrhu záverečného účtu postupovalo podľa § 16 odst.1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a po skončení rozpočtového roka údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu. V súlade s § 16 odst.2 mesto finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám, ktorým poskytlo prostriedky svojho rozpočtu, ďalej usporiadalo finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu.

1. Rozpočtové hospodárenie mesta v roku 2017

Rozpočet mesta Nitry na rok 2017 bol schválený Mestským zastupiteľstvom v Nitre uzn. č.375/2016-MZ dňa 15.12.2016 ako vyrovnaný v objeme 58 712 400 €.

V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2017 zostavený v členení na:

- a) bežný rozpočet
- b) kapitálový rozpočet
- c) finančné operácie

V zmysle § 12 odst.3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy mesto sledovalo v priebehu rozpočtového roka vývoj hospodárenia podľa schváleného rozpočtu a v prípade potreby vykonalo zmeny v rozpočte, najmä zvýšenie vlastných príjmov a výdavkov resp. úpravu výdavkov v rámci schváleného rozpočtu, s cieľom zabezpečiť vyrovnanosť bežného rozpočtu ku koncu rozpočtového roka.

Schválený rozpočet bol v priebehu rozpočtového roka 2017 zmenený niekoľkými rozpočtovými opatreniami v súlade s Rozpočtovými pravidlami Mesta Nitry. Najvýraznejšia zmena rozpočtu nastala po zapojení príjmových finančných operácií do rozpočtu mesta a to konkrétne zapojenie zostatku prostriedkov z predchádzajúcich rokov vo výške 883 950 € (nevyčerpané účelové prostriedky), prevod prostriedkov z rezervného fondu vo výške 2 664 410 € a plánované prijatie úveru vo výške 6 639 220 €. Z týchto finančných prostriedkov boli realizované investičné akcie mesta, resp. nevyčerpané účelovo viazané prostriedky v rozpočte 2016 boli presunuté do rozpočtu 2017.

Z analýzy hospodárenia vyplýva, že mesto Nitra skončilo rozpočtové hospodárenie v roku 2017 nasledovne:

- a) v bežnom rozpočte dosiahlo prebytok vo výške + 7 270 694,43 €
- b) v kapitálovom rozpočte dosiahlo schodok vo výške - 306 669,72 €
- c) rozdiel medzi príjmami rozpočtu a výdavkami rozpočtu predstavuje prebytok vo výške + 6 964 024,71 €

Rozdiel medzi príjmovými a výdavkovými finančnými operáciami predstavuje ku koncu roka 2017 čiastku - 427 261,68 €.

Celkový výsledok rozpočtového hospodárenia mesta za rok 2017 po započítaní finančných operácií je + **6 536 763,03 €**. Treba však zdôrazniť, že vo výsledku rozpočtového hospodárenia sú započítané aj nevyčerpané účelové prostriedky z minulých rokov vo výške 665 420,37 €, ktoré možno použiť iba na účel, na ktorý boli poskytnuté. Rozdiel medzi celkovým výsledkom rozpočtového hospodárenia a nevyčerpanými účelovými prostriedkami z minulých rokov vo výške 5 871 342,66 € odporúčam použiť v roku 2018 na financovanie investičných akcií mesta (kapitálových výdavkov).

Súčasťou záverečného účtu je aj výsledok hospodárenia príspevkovej organizácie mesta (Správa zariadení sociálnych služieb) za rok 2017 a návrh na jeho vysporiadanie je v súlade so zákonom č.523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v z.n.p.

2. Plnenie príjmovej časti rozpočtu

Príjmy bežného rozpočtu boli naplnené vo výške **60 932 158 €** (vrátane príjmov škôl a CVC), čo predstavuje 100,56 % plnenie. Bežné príjmy zahŕňajú hlavne daňové príjmy, nedaňové príjmy a transfery. Medziročný nárast oproti roku 2016 o cca 8,8% je z dôvodu zvýšeného príjmu z výnosu dane z príjmov fyzických osôb a zvýšeného príjmu bežných transferov zo štátneho rozpočtu. Bežný rozpočet mesta v príjmovej časti bol reálne nastavený, v priebehu roku mesto rozpočtovými opatreniami zabezpečilo stabilitu bežného rozpočtu, čím bolo zabezpečené počas roka vyrovnané hospodárenie a mesto nezaznamenalo výkyv vo financovaní plánovaných výdavkov. Zároveň mesto v roku 2017 dodržalo vyrovnanosť bežného rozpočtu, čím bola splnená zákonná podmienka.

Z prehľadu plnenia príjmu z prenájmov budov, priestorov a objektov (podpoložka 212003) vyplýva, že príjem z prenájmu polikliník, nebytových priestorov a prenájmu športovísk (spravuje Služby) nebol v rozpočte dodržaný, nakoľko Služby Nitra s.r.o. zaslal na účet mesta finančné prostriedky z vyinkasovaného nájomného znížené o prostriedky, ktoré Služby použil v rámci vlastnej réžie na údržbu a služby týchto budov a priestorov. V rozpočte mesta bol naplánovaný predpis úhrad z nájomného v plnej výške. Upozorňujem na to, že podľa § 5 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v z.n.p. sú príjmami rozpočtu obce nedaňové príjmy z vlastníctva majetku a podľa § 7 sú výdavkami rozpočtu obce výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce. Súčasná komisionárska zmluva uzatvorená medzi Mestom Nitra a Službami Nitra s.r.o. neupravuje povinnosť komisionára (Služby) vykonávať odvod finančných prostriedkov z nájomného v plnej výške na účet mesta.

Príjmy kapitálového rozpočtu boli naplnené vo výške **5 239 754 €** čo predstavuje 101,41 % plnenie oproti schváleným kapitálovým príjmom. Medziročný nárast oproti roku 2016 o cca 72 % bol zapríčinený zvýšeným príjmom z predaja majetku, hlavne predaja budov.

3. Plnenie výdavkovej časti rozpočtu

Výdavky bežného rozpočtu boli vyčerpané vo výške **53 661 464 €** (vrátane rozpočtových organizácií), čo predstavuje 95,61 % plnenie.

Výdavky kapitálového rozpočtu boli čerpané vo výške **5 546 424 €** (vrátane rozpočtových organizácií), čo predstavuje 40,75 % plnenie oproti schváleným výdavkom kapitálového rozpočtu. Dôvodom je nízke čerpanie rozpočtu odboru investičnej výstavby a rozvoja zapríčinené nezrealizovaním niektorých investičných akcií schválených v rozpočte mesta na rok 2017. Výdavky kapitálového rozpočtu boli hradené z okrem kapitálových príjmov aj z prebytku bežného rozpočtu a výdavkovými finančnými operáciami (úvery, zostatok prostriedkov z predchádzajúceho roku, rezervný fond).

Informácie o hospodárení rozpočtových organizácií (škôl a CVČ) sú uvedené v záverečnom účte oproti minulým rokom zmenenou formou, ktorá je prehľadnejšia a poskytuje vernejší obraz o skutočnostiach ako napr. informácia o financovaní prenesených kompetencií v rozdelení na normatívne a nenormatívne výdavky v podrobnom členení a tiež údaj o výške dotácií od zriaďovateľa na dofinancovanie ZŠ. Záverečný účet ďalej obsahuje informáciu o plnení vlastných rozpočtových príjmov rozpočtových organizácií a ich konkrétne použitie.

Po preštudovaní vyhodnotenia rozpočtu upozorňujem na nasledovné skutočnosti:

Z vyhodnotenia plnenia rozpočtu kapitoly Odbor majetku vyplýva, že mesto vynaložilo v roku 2017 na údržbu a služby spojené s prevádzkou komunálnych bytov finančné prostriedky vo výške 298 756 €, pričom príjem z nájomného za komunálne byty predstavuje 83 202 €. Z uvedeného prehľadu jasne vyplýva, že komunálne byty vo vlastníctve mesta sú silne dotované, jedná sa hlavne o byty na Orechovom dvore, v Domoch opatrovateľskej služby, byty na Štúrovej ul.

Z vyhodnotenia plnenia rozpočtu kapitoly Odbor školstva, mládeže a športu vyplýva, že mesto poskytlo vyššiu dotáciu na podporu vrcholového športu o + 10 000 € oproti schválenej dotácie, čím bol prekročený rozpočet dotácií na podporu vrcholového športu. Navrhujem vysporiadať sa s uvedenou chybou v roku 2018 formou zníženia dotácie.

Z údajov záverečného účtu mesta a vyhodnotenia plnenia rozpočtu Správy zariadení sociálnych služieb je zrejmé, že mesto nevyčerpalo dotáciu zo štátneho rozpočtu v plnej výške a v priebehu roka vracalo nevyčerpanú dotáciu za neobsadené lôžka v ZpS Zobor a hlavne za neobsadené miesta v denných stacionároch. Dôvod nevyčerpania dotácie určenej pre denné stacionáre je zmena zákona o sociálnych službách, kde sa sprísnil podmienky poskytovania dotácie (podľa stupňa odkázanosti a rozsah hodín), takže vrátené finančné prostriedky bolo mesto nútené vyfinancovať z vlastných zdrojov.

4. Bilancia aktív a pasív

Celková hodnota majetku mesta k 31.12.2017 (v netto hodnote) po zohľadnení opravných položiek k pohľadávkam bola **270 355 004,23 €**. Najvyšší podiel na hodnote majetku mesta má dlhodobý hmotný majetok v objeme 196 636 465 € (vrátane majetku odovzdaného do správy rozpočtovým organizáciám a príspevkovej organizácii).

4.1. Bilancia pohľadávok

Zo záverečného účtu vyplýva, že stav krátkodobých pohľadávok Mesta Nitry k 31.12.2017 v brutto hodnote je vo výške **7 028 053 €**, z toho daňové 3 190 953 € a nedaňové vrátane poplatku za komunálny odpad 3 153 379 €.

Zo záverečnej správy z inventarizácie majetku Mesta Nitry k 31.12.2016 vyplýva, že mesto vytvorilo opravné položky k pohľadávkam daňovým vo výške 2 392 028 € a k pohľadávkam za komunálny odpad vo výške 604 598 €. Na základe vyjadrenia referátu právneho a vymáhania pohľadávok sa jedná o pohľadávky voči dlžníkom v konkurznom a reštrukturalizačnom konaní, resp. o nepremlčané pohľadávky, pri ktorých je riziko, že ich dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí. Keďže je vysoký predpoklad, že tieto pohľadávky nebudú mestu uhradené, tvorba opravných položiek k pohľadávkam je opodstatnená, čím si mesto v netto hodnote výšky pohľadávok upravuje realnosť aktív.

4.2. Bilancia záväzkov, stavu a vývoja dlhu

Dlhodobé záväzky mesta k 31.12.2017 (bez bankových úverov) dosiahli výšku **7 112 434 €**. Jedná sa o záväzky s dobou splatnosti dlhšou ako 1 rok a v uvedenej sume sú zaúčtované nesplatené úvery voči ŠFRB (6 426 309 €), záväzky za preinvestované prostriedky na mestských budovách –zápočty (200 519 €), prijaté zábezpeky na byty (443 667 €) a zostatok sociálneho fondu (41 939 €).

V krátkodobých záväzkoch (**2 034 282 €**) sú zahrnuté najmä záväzky voči dodávateľom vo výške 478 631 €, záväzky z úverov ŠFRB splatné do jedného roka, mzdové záväzky.

Stav záväzkov z bankových úverov k 31.12.2017 bol vo výške **20 003 005 € (vrátane dodávateľských úverov)**, čo predstavuje dlh mesta k 31.12.2017, t.j. **32,8 %** zo skutočných bežných príjmov mesta, čím je splnená zákonná podmienka pri používaní návratných zdrojov financovania. Do uvedenej sumy nie sú započítané úvery zo Štátneho fondu rozvoja bývania, ktoré sa splácajú vo forme časti nájomného od nájomníkov bytov.

5. Podnikateľská činnosť

Podnikateľskú činnosť mesto vykonáva na základe živnostenského oprávnenia a spočíva v predaji propagačných materiálov, v predaji služieb - čistenie priestorov a predaji služieb v Školiacom stredisku Mestskej polície.

Podľa prehľadu nákladov a výnosov bola podnikateľská činnosť mesta v roku 2017 zisková (+ 9 422 € pred zdanením).

Podnikateľskú činnosť vykonáva aj príspevková organizácia zriadená mestom SZSS. Organizácia v roku 2017 vykázala z podnikateľskej činnosti zisk + 438 €.

Výsledok hospodárenia príspevkovej organizácie po zdanení je potrebné vysporiadať v zmysle § 25 zákona č.523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

6. Hodnotenie programov rozpočtu

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2017 zostavený v programovej štruktúre, t.j. výdavky rozpočtu mesta boli alokované do príslušných programov, ktoré sa vnútorne členia na podprogramy a prvky. Každý program, ktorý predstavuje súhrn aktivít má definovaný svoj zámer a cieľ, pričom zámer vyjadruje

očakávaný pozitívny dôsledok dlhodobého plnenia príslušných cieľov a cieľ sa monitoruje a hodnotí merateľným ukazovateľom. Hodnotenie programov v návrhu záverečného účtu je na úrovni slovného zdôvodnenia plnenia merateľných ukazovateľov.

Aplikácii programového rozpočtovania a spracovaniu podrobného programového rozpočtu sa zo strany MsÚ venovala náležitá pozornosť, ale napriek snahe a úsiliu nie sú viditeľné jeho výsledky. Od roku 2009 by už mal byť evidentný výsledok výhod programového rozpočtovania, čo by malo byť zrejme z hodnotenia plnenia programov v širšom rozmere a v hodnotení plnenia cieľov.

Tento efekt a prínos programového rozpočtovania na úrovni mesta podľa môjho názoru nebol dosiahnutý.

Z Á V E R

Mesto Nitra v roku 2017 hospodáril podľa pravidiel zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, Rozpočtových pravidiel Mesta Nitry a schváleného rozpočtu a údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu.

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2017 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami § 16 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a obsahuje všetky predpísané náležitosti podľa § 16 odst. 5 uvedeného zákona.

Vzhľadom na vyššie uvedené odporúčam Mestskému zastupiteľstvu v Nitre
schváliť celoročné hospodárenie bez výhrad.

Ing. Darina Keselyová
hlavný kontrolór mesta Nitry

v Nitre dňa 27.3.2018